

Kooli õppekava vorm

Õppekava on kinnitatud 06.03.2026

Direktori käskkiri nr 1-2/26/4

Tallinna Polütehnikum						
Õppekavarühm		Elektrienergia ja energeetika / Elektroonika ja automaatika				
Õppekava nimetus		Elektri- ja automaatikasüsteemide tehnoloogia				
		Electrical and Automation Systems Technology				
Õppekava kood EHISes		261571				
ESMAÕPPE ÕPPEKAVA				JÄTKUÕPPE ÕPPEKAVA		
EKR 2	EKR 3	EKR 4 kutsekesk- haridus	EKR 4	EKR 5	EKR 4	EKR 5
		X				
Õppekava maht (EKAP) ja nominaalkestvus:		240 EKAPit				
Õppekava koostamise alus:		Õppekava koostamise aluseks on Vabariigi Valitsuse 26.08.2013 määrus nr 130 „Kutseharidusstandard“ ning haridus ja teadusministri 08.04.2025.a. määrus nr 15 „Kutsekeskhariduse riiklik õppekava“.				
Õppekava eesmärk ja õpiväljundid:		<p>Kutsekeskharidusõppe eesmärk on üldhariduslike ja kutse- või erialaste teadmiste, oskuste ning väärtushoiakute omandamine, mis loovad õpilasele eeldused tööle asumiseks õpitud kutseala valdkonnas ja õpingute jätkamiseks järgmisel kutse- või haridustasemel.</p> <p>Õppe läbinud õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kavandab teadlikult enda arengut ja karjääri, lähtudes elukestva õppe põhimõtetest, hinnates adekvaatselt oma võimeid ja võimalusi ning olles teadlik erinevatest tööturu suundumustest; 2) planeerib ja juhib oma õppimist ja töötamist, hangib sihipäraselt õppimiseks, hobideks, tervisekäitumiseks ja karjäärivalikuteks vajaminevat teavet, kasutades sobivaid ja usaldusväärseid allikaid, erinevaid õpistrateegiaid ning vajaduse korral juhendamist ja abi; 3) väljendab end selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult, arvestades suhtlusolukordi ja -partnereid ning kasutades sobivaid väljendusviise ja sõnavara, sealhulgas erialaterminoloogiat; 4) suhtleb võõrkeeles erinevates igapäevaelu ja tööga seotud olukordades iseseisva keelekasutaja tasemel, väärtustades keelelist ja kultuurilist mitmekesisust; 5) teeb koostööd seatud eesmärkide saavutamiseks, tegutsedes ülesannete täitmisel vastutustundlikult nii iseseisvalt kui ka kollektiivi liikmena, lähtudes üldinimlikest ja demokraatliku ühiskonna väärtustest; 6) arvestab igapäevaelus ja töötamisel jätkusuutliku arengu põhimõtteid, töötervishoiu-, töö- ja keskkonnaohutuse nõudeid; 7) väärtustab enda seotust teiste inimeste, ühiskonna, looduse ja kultuuripärandiga ning mõistes vastutustundliku ja keskkonnateadliku ühiskonnaliikmena enda rolli ja sotsiaalset vastutust; 8) rakendab kutseala valdkonnas töötamiseks vajalikke kompetentse ning õpitud põhimõtteid, teooriaid ja tehnoloogiaid nii tavapärastes kui ka uudsetes töösituatsioonides, täites iseseisvalt mitmekesiseid töö- ja õppeülesandeid; 9) mõistab ettevõtliku, väärtust loova ja vastutustundliku tegutsemise olulisust nii endale kui ka ühiskonnale, lahendades töö- ja õppeülesannetega seonduvaid probleeme eesmärgipäraselt ja loovalt ning kohandades oma tegevust vastavalt muutuvatele olukordadele; 10) toimib aktiivse, teadliku, abivalmi ja vastutustundliku kodanikuna, järgides 				

	<p>demokraatia põhimõtteid ning ühiskonnas tunnustatud väärtusi ja käitumisnorme;</p> <p>11) teeb põhjendatud otsuseid nii töö- kui ka igapäevaelu küsimuste lahendamisel, kasutades matemaatikal, loodusteadustele ja tehnoloogiale omast keelt, sümboleid, meetodeid ja mudeleid;</p> <p>12) kasutab info- ja kommunikatsioonitehnoloogia võimalusi nii isiklikel kui ka tööalastel eesmärkidel eesmärgipäraselt ning vastutustundlikult;</p> <p>13) kaitseb teadlikult oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti, arvestades küberturvalisuse põhimõtteid;</p> <p>14) oskab teadlikult planeerida oma rahaasju igapäevases majandamises, tehes rahaasjades arukaid, vastutustundlikke ja majanduslikult jätkusuutlikke otsuseid isikliku ja ühiskondliku heaolu tagamiseks.</p>
Nõuded õpingute alustamiseks	<p>Õpingute alustamise tingimuseks on põhihariduse olemasolu.</p> <p>Õpinguid võivad alustada ka vähemalt 22-aastased põhihariduseta isikud, kellel on põhiharidusele vastavad kompetentsid, mille olemasolu hinnatakse vastavalt kooli vastuvõtukorras sätestatud tingimustele.</p>
Nõuded õpingute lõpetamiseks	<p>Õpingute lõpetamiseks tuleb õpilasel</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) täita õppekava täies mahus ja saavutada selles kirjeldatud õpiväljundid; 2) tõendada tööturule suundumiseks vajalikke kutseoskusi praktilises tööolukorras oskuste demonstratsioonil, mis võib toimuda kutseeksamina ja osade kaupa kogu õppe jooksul; 3) sooritada eesti keele, matemaatika ja võõrkeele eksam, mille võib asendada õpilase soovi korral riigieksamitega vastavalt eesti keeles, matemaatikas ja võõrkeeles. <p>Õpilased, kes on õppinud eesti keelt teise keelena, sooritavad kas eesti keele riigieksami või eesti keele teise keelena riigieksami.</p> <p>Õpilased, kes on valikõpingutena õppinud täiendavalt üldharidusõpingud 30 kogu valikõpingute mahus, sooritavad õpingute lõpetamiseks riigieksamid eesti keeles, matemaatikas ja võõrkeeles põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse §-s 31 kehtestatud korras.</p>
Õpingute lõpetamisel väljastatav dokument	<p>Õpingute lõpetanule väljastab kool lõputunnistuse kutsekeskhariduse omandamise kohta koos hinnetelehega.</p>
Õpingute läbimisel omandatav(ad) kvalifikatsioon(id):	<p>Õpingud lõpetanu on omandanud kutsekeskhariduse.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Moodulite 2.1 ja 2.2.1 õpiväljundite saavutamisel on õpilane omandanud kutsele Ehitiste elektrik, tase 4 vastavad kompetentsid; • Moodulite 2.1 ja 2.2.2 õpiväljundite saavutamisel on õpilane omandanud kutsele Võrguelektrik, tase 4 vastavad kompetentsid; • Moodulite 2.1, 2.3.1 ja 2.3.2 õpiväljundite saavutamisel on õpilane omandanud kutsele Automaatik, tase 4 vastavad kompetentsid; • Moodulite 2.1 ja 2.3.3 õpiväljundite saavutamisel on õpilane omandanud kutsele Turvasüsteemide tehnik, tase 4 esmane kutse vastavad kompetentsid. • Moodulite 2.1 ja 2.4.3 õpiväljundite saavutamisel on õpilane omandanud kutsele Päikeseelektrisüsteemide paigaldaja (kutsestandard), tase 4 vastavad kompetentsid.
Õppekava struktuur:	<p>Õppekava võimaldab õpilasel omandada teadmised, oskused, väärtushoiakud ja sotsiaalse valmiduse õpingute jätkamiseks ja töötamiseks oskustöolisena elektri-, energeetika- ja automaatika valdkonnas.</p> <p>Õppekava õppemaht on 240 EKAPit, mis jaguneb järgmiselt:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kohustuslikud üldharidusõpingud 80 EKAPit; 2) põhiõpingud 125 EKAPit, millest ühiseid põhiõpinguid 70 EKAPit ja valitavaid põhiõpinguid 55 EKAPit sh praktika vähemalt 30 EKAPit; 3) valikõpingud 35 EKAPit sh 5 EKAPit vabaõpingud.
Õppekavaga määratud suunavalikud ja/või	<p>Õpingute käigus on õpilasel võimalik valida järgmiste suunavalikute ja/või spetsialiseerumiste vahel:</p>

spetsialiseerumised	<ol style="list-style-type: none"> 1) elektritehnika suunal on võimalik spetsialiseeruda ehitiste elektrisüsteemide paigaldamisele ja käidule ning väliselektrivõrkude ehitamisele ja käidule; 2) elektriautomaatika suunal on võimalik spetsialiseeruda hooneautomaatika-süsteemide paigaldamisele ja käidule, tööstusautomaatikasüsteemide paigaldamisele ja käidule või turvasüsteemide paigaldamisele. 3) elektrienergia tootmise suunal on võimalik spetsialiseeruda tuuleenergeetikaseadmete paigaldamisele ja käidule, päikeseenergiaseadmete paigaldamisele ja käidule, hüdroenergiaseadmete paigaldamisele ja käidule, või soojuselektrijaama seadmete paigaldamisele ja käidule.
Õppekava üldharidusõpingute ja põhiõpingute moodulite loetelu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Üldharidusõpingute moodulid ja nende õppe maht <ol style="list-style-type: none"> 1.1. keel ja kirjandus, 14 EKAPit; 1.2. Eesti keel teise keelena ja kirjandus, 14 EKAPit; 1.3. võõrkeel keeleoskustasemel B1, 4,5 EKAPit; 1.4. võõrkeel keeleoskustasemel B2, 7,5 EKAPit; 1.5. matemaatika, 12 EKAPit; 1.6. loodusained, 18 EKAPit; 1.7. sotsiaalsained, 13 EKAPit; 1.8. visuaal- ja helikultuur, 4 EKAPit; 1.9. kehakultuur, 5,5 EKAPit; 1.10. riigikaitseõpetus, 1,5 EKAPit. 2. Põhiõpingute moodulid ja nende õppe maht <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Kõigile suunavalikutele ja spetsialiseerumistele ühised põhiõpingute moodulid: <ol style="list-style-type: none"> 2.1.1. oskused eluks ja tööks, 15 EKAPit; 2.1.2. digioskuste arendamine, 5 EKAPit; 2.1.3. sissejuhatus kutseõpingutesse, 10 EKAPit; 2.1.4. elektrotehnika ja elektroonika alused, 10 EKAPit; 2.1.5. elektrimasinate paigaldamine ja seadistamine, 8 EKAPit; 2.1.6. elektrimaterjalide ja töövahendite kasutamine, 8 EKAPit; 2.1.7. elektriaparaatide paigaldamine ja ühendamine, 4 EKAPit; 2.1.8. automaatjuhtimise alused, 5 EKAPit; 2.1.9. tehnilise dokumentatsiooni kasutamine ja koostamine, 5 EKAPit. 2.2. Valitavad põhiõpingute moodulid ja nende õppe maht elektritehnika suunal: <ol style="list-style-type: none"> 2.2.1. Valitavad põhiõpingute moodulid spetsialiseerumisel ehitiste elektrisüsteemide paigaldamisele ja käidule on järgmised: <ol style="list-style-type: none"> 1) juhustike paigaldamine 10 EKAPit; 2) elektrijaotusseadmetega töötamine 10 EKAPit; 3) elektripaigaldiste käit 5 EKAPit; 4) praktika, 30 EKAPit. 2.2.2. Valitavad põhiõpingute moodulid spetsialiseerumisel väliselektrivõrkude ehitamisele ja käidule on järgmised: <ol style="list-style-type: none"> 1) elektrivõrgu mõõte- ja kaitsesüsteemide paigaldamine ja käit 5 EKAPit; 2) kuni 35 kV (v.a) elektriliinide ehitamine ja käit 10 EKAPit; 3) kuni 35 kV (v.a) alajaamade ehitamine ja käit 10 EKAPit; 4) praktika, 30 EKAPit. 2.3. Valitavad põhiõpingute moodulid ja nende õppe maht elektriautomaatika suunal on järgmised: <ol style="list-style-type: none"> 2.3.1. Valitavad põhiõpingute moodulid spetsialiseerumisel hooneautomaatika-seadmete paigaldamisele ja käidule on järgmised: <ol style="list-style-type: none"> 1) hooneautomaatikasüsteemide paigaldamine 10 EKAPit; 2) hooneautomaatikasüsteemide käit 10 EKAPit; 3) hooneautomaatika juhtimine ja monitooring 5 EKAPit; 4) praktika, 30 EKAPit.

	<p>2.3.2. Valitavad põhiõpingute moodulid spetsialiseerumisel tööstusautomaatikasüsteemide paigaldamisele ja käidule on järgmised:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) tööstusautomaatika seadmete ja -süsteemi komponentide paigaldamine 10 EKAPit; 2) tööstusautomaatika seadmete programmeerimine ja seadistamine 10 EKAPit; 3) tööstusautomaatika seadmete käit 5 EKAPit; 4) praktika, 30 EKAPit. <p>2.3.3. Valitavad põhiõpingute moodulid spetsialiseerumisel turvasüsteemide paigaldamisele on järgmised:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) häireseadmestiku, jälgimisseadmestiku ja tulekahjusignalisatsioonisüsteemi paigaldamine 15 EKAPit; 2) turvasüsteemide arvutivõrgu seadistamine 5 EKAPit; 3) turvasüsteemide käit 5 EKAPit; 4) praktika, 30 EKAPit. <p>2.4. Valitavad põhiõpingute moodulid ja nende õppe maht elektrienergia tootmise suunal on järgmised:</p> <p>2.4.1. Ühised põhiõpingute moodulid kõikidele spetsialiseerumistele on järgmised:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) praktika, 30 EKAPit. <p>2.4.2. Valitavad põhiõpingute moodulid spetsialiseerumisel tuuleenergiaseadmete paigaldamisele ja käidule on järgmised:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) elektrituuliku seadmete paigaldamine 10 EKAPit; 2) elektrituulikute käit 15 EKAPit. <p>2.4.3. Valitavad põhiõpingute moodulid spetsialiseerumisel päikeseenergiaseadmete paigaldamisele ja käidule on järgmised:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) päikeseelektrisüsteemide ja seadmete paigaldamine 15 EKAPit; 2) päikeseelektrisüsteemide seadistamine ja käit 10 EKAPit. <p>2.4.4. Valitavad põhiõpingute moodulid spetsialiseerumisel hüdroenergiaseadmete paigaldamisele ja käidule on järgmised:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) hüdroelektrijaamade seadmete paigaldamine 15 EKAPit; 2) hüdroelektrijaama seadmete käit 10 EKAPit. <p>2.4.5. Valitavad põhiõpingute moodulid spetsialiseerumisel soojuselektrijaama seadmete paigaldamisele ja käidule on järgmised:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) soojuselektrijaamade seadmete paigaldamine 15 EKAPit; 2) soojuselektrijaamade seadmete käit 10 EKAPit.
<p>Valikõpingute moodulite valiku võimalused ja tingimused</p>	<p>Valikõpingute õppe maht on 35 EKAPit sh õppija soovidest ja huvidest lähtuvaid vabaõpinguid 5 EKAPit.</p> <p>Õpilasel on võimaik valida 30 EKAPi mahus järgnevate moodulite hulgast.</p> <p>1. Üldpädevusi arendavad valikõpingute moodulid:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ettevõtlusõpe, õppe mahuga 4 - 6 EKAPit; 2) riigikaitseõpetuse välilaager, õppe mahuga 1,5 EKAPit; <p>2. Täiendavad üldharidusõpingud:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) akadeemiline eesti keel, 5 EKAPit; 2) struktuur ja juhus, 5 EKAPit; 3) muutuste ja seoste maailm, 5 EKAPit; 4) matemaatika kolmemõõtmelises ruumis, 5 EKAPit; 5) võõrkeel iseseisvale keeakasutajale tasemel B2, 5 EKAPit; 6) võõrkeel edasijõudnutele tasemel C1, 5 EKAPit. <p>3. Kutseoskusi täiendavad ja laiendavad valikõpingute moodulid:</p> <p>3.1. Täiendav praktika, mis võimaldab õpilasel täiendada olemasolevaid ja arendada uusi erialaseid kompetentse ning tööeluks vajalikke üldoskusi.</p> <p>3.2. Moodulid sama õppekava teistest suundadest või spetsialiseerumistest.</p> <p>3.3. Piirkondlikul tööturuvajadusel põhinevad valikõpingute moodulid:</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 1) tuletõkke läbiviigid ja seadmed plahvatusohtlikes ning keemiliselt aktiivsetes keskkondades, 4 EKAPit; 2) valgusjuhtimine, 5 EKAPit; 3) lifitid ja muud tõstesüsteemid, 4 EKAPit; 4) energiasalvestustehnoloogiad, 5 EKAPit; 5) sissejuhatus tuumaenergeetikasse, 4 EKAPit; 6) reaktortehnoloogia ja –süsteemid, 4 EKAPit; 7) tuumaelektrijaama protsessijuhtimine ja seire, 4 EKAPit. <p>4. Valikõpingute moodulid järgneva haridus- või kutsetaseme õppekavadest:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ettevalmistuskursus kõrgkooli astumiseks, 5 EKAPit; 2) sissejuhatus insenerigraafikasse, 5 EKAPit. <p>Õppekava täitmise osana ehk vabaõpingutena arvestatakse ka:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) õpingud, mida õpilane valib oma huvidest ja soovidest lähtuvalt kooli teiste erialade või teiste õppeasutuste õppekavadest; 2) mitteformaalse õppe ehk huvihariduse või töökogemuse kaudu omandatud. <p>Valikõpingute valiku võimalused ja tingimused ning vabaõpingute arvestamise võimalused, tingimused ja kord on esitatud kooli õppekorralduseeskirjas.</p>
<p>Õppekava rakendamiseks koostatud moodulite rakenduskava, mis on leitav klikates lingil: 2026_Kutsekeskhariduse_õppekava_Elektri- ja automaatikasüsteemide tehnoloogia Tallinna Polütehnikum TechnoTLN rakenduskava.docx</p>	
<p>Õppekava lisad</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Õppekava moodulite ja elukestva õppe võtmepädevuste vastavustabel 2. Kutsestandardi tegevusnäitajate ja õppekava moodulite vastavustabel 3. Õppekava avamise vajalikkuse põhjendus
<p>Õppekava kontaktisik</p>	<p>Aleksei Lukašin kutseõpetaja aleksei.lukasin@techno.ee; tel + 372 5818 2451</p>
<p>Õppekava üldharidus- ja põhiõpingute moodulite nimetused, õppe maht ja õpiväljundid</p> <p>1. Õppekava üldharidusõpingute moodulite nimetused, õppe maht ja õpiväljundid</p> <p>1.1. Keel ja kirjandus, 14 EKAPit; Õpiväljundid:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) väljendub nii suuliselt kui ka kirjalikult selgelt, asjakohaselt ja eesmärgipäraselt sõltuvalt suhtlusolukorrast ja teksti liigist; 2) loeb, kuulab ja vaatab eri liiki ja žanrist tarbe- ja ilukirjandustekste, sh (audio)visuaalseid, seotud ja sidumata jm tekste ning arutleb nende üle; 3) kasutab nii suuliselt kui kirjalikus tekstiloomes erinevaid allikaid (ka tehisintellekti), järeldeb ja loob seoseid, teadvustab intellektuaalomandit; 4) kujundab keele ja kirjanduse abil enda identiteeti, mis võimaldab enesejuhtimist, eneseanalüüsi ning sügavamat ühiskonna ja kultuuride mõistmist ja nendes osalemist; 5) tõlgendab nii eesti kui maailma kirjanduse teoseid ning suhestab neid erinevate eluvaldkondade ja iseendaga. <p>1.2. Eesti keel teise keelena ja kirjandus, 14 EKAPit; Õpiväljundid:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) mõistab eri liiki eestikeelseid tekste ning eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet; 2) arendab oma loovvõimeid, kirjutab ja esitab eri tüüpi ning eri žanris tekste, tuginedes vajadusel asjakohastele alustekstidele; 3) väljendub ladiusalt, korrektselt ja mõjusalt mitmesugustel üldistel ning õpinguid, tööd ja vaba aega puudutavatel teemadel, sidudes mõtteid selgelt nii suuliselt kui kirjalikus tekstis, suheldes koostöiselt nii tava- kui digikeskkonnas; 4) kasutab spontaanses suhtluses grammatiliselt õiget keelt ega pea sõnumit eriti lihtsustama, valib olukorrale sobiva registri; 5) suudab suhtlust tõhusalt vahendada ja toetada, kohandades oma väljendusviisi, ning arutelu edasi arendada, esitades küsimusi; 	

- 6) kujundab eesti keele ja kirjanduse abil enda identiteeti, mis võimaldab enesejuhtimist, eneseanalüüsi ning ühiskonna ja kultuuri mõistmist ja nendes osalemist;
- 7) suhestab nii eesti kui maailma kirjanduse teoseid erinevate eluvaldkondade ja iseendaga.

1.3. Võõrkeel keeleoskustasemel B1, 4,5 EKAPit;

Õpiväljundid:

- 1) suhtleb õpitavas võõrkeeles, väljendades arvamusi ja kirjeldades kogemusi, kasutades mitmekesisist sõnavara ja keelestruktuure peamiselt mitteametlikes olukordades;
- 2) käitub erinevates suhtlusolukordades vastava kultuuri suhtlus-, keele- ja kultuurinorme arvestavalt;
- 3) kasutab õppimiseks erinevaid võõrkeelseid allikaid ja õpistrateegiaid ning kohandab need vastavalt enda vajadustele ja keeletasemele;
- 4) võrdleb nii kodumaiseid kui ka rahvusvahelisi võimalusi edasiõppimiseks ja tööturul toimetulekuks;
- 5) väärtustab ennastjuhtiva õppijana võõrkeelte oskust, loob ja säilitab õpimotivatsiooni.

1.4. Võõrkeel keeleoskustasemel B2, 7,5 EKAPit;

Õpiväljundid:

- 1) suhtleb õpitavas võõrkeeles edasijõudnud keelekasutajana ladusalt nii kõnes, kirjas kui ka veebisuhtluses eesmärgipäraselt, väljendades erinevaid seisukohti ja arvamusi;
- 2) käitub erinevates suhtlusolukordades vastava kultuuri suhtlus-, keele- ja kultuurinorme arvestavalt;
- 3) kasutab õppimiseks erinevaid võõrkeelseid allikaid ja õpistrateegiaid ning kohandab neid vastavalt enda vajadustele ja keeletasemele;
- 4) võrdleb nii kodumaiseid kui ka rahvusvahelisi võimalusi edasiõppimiseks ja tööturul toimetulekuks;
- 5) väärtustab ennastjuhtiva õppijana võõrkeelte oskust, loob ja säilitab õpimotivatsiooni.

1.5. Matemaatika, 12 EKAPit;

Õpiväljundid:

- 1) rakendab matemaatika ja eluliste probleemülesannete lahendamisel ning tulemuste kontrollimisel sobivaid meetodeid ja digivahendeid;
- 2) kasutab õpitud matemaatikateadmisi ja -oskusi erinevate valdkondade probleemülesannete lahendamisel, hinnates kriitiliselt nende sobivust ja piiranguid;
- 3) selgitab erineval kujul (teksti, tabeli, graafiku, valemitega vms) esitatud matemaatilist infot, kasutades vajaduse korral erinevaid teabeallikaid;
- 4) analüüsib erineval moel esitatud matemaatilisi, sh statistilisi andmeid, hinnates nende usaldusväärsust;
- 5) annab hinnangu lahendusprotsessile ja saadud tulemuste tõepärasusele, tehes vajaduse korral parandusi ning esitledes tulemusi loogiliselt ja veenvalt.

1.6. Loodusained, 18 EKAPit;

Õpiväljundid:

- 1) kasutab loodusainetes omandatud teadmisi ja oskusi keskkonna objektide ja nähtuste ning nendevaheliste põhjuse-tagajärje seoste selgitamiseks;
- 2) sõnastab uurimisküsimusi ja hüpoteese, kavandab ja korraldab loodusteaduslikke uuringuid, analüüsib ja tõlgendab tulemusi ning teeb kehtivaid järeldusi ja ennustusi;
- 3) leiab iseseisvalt usaldusväärset loodusteaduslikku informatsiooni ja kasutab seda erinevate ülesannete lahendamisel;
- 4) rakendab loodusainetes omandatud teadmisi ja oskusi probleemide lahendamiseks ja otsuste tegemiseks;
- 5) saab aru teaduse olemusest, seostab loodusteadusi ja tehnoloogiat;
- 6) selgitab kliimamuutuste ja rohetehnoloogia mõju keskkonnale;
- 7) selgitab elurikkuse ja jätkusuutliku arengu olulisust ning kasutab neid põhimõtteid igapäevaelus;
- 8) selgitab oma eriala seoseid loodusteaduste ja tehnoloogiaga elukestva õppe kontekstis.

1.7. Sotsiaalsained, 13 EKAPit;

Õpiväljundid:

- 1) iseloomustab kaasaegse maailma kujunemist ning Eesti ja maailma ajaloo vahelisi seoseid;

- 2) mõistab kultuurilise mitmekesisuse väärtust ning kultuuride ja rahvaste rolli selles;
- 3) eristab olulist infot ebaolulisest ning tõlgendab andmeid, kasutades allikakriitiliselt erinevaid teabevahendeid;
- 4) selgitab ühiskonnaliikme aktiivset rolli ja vastutust, lähtudes kodanikuaktiivsuse, keskkonnahoiu ning inim- ja kodanikuõiguste olulisusest demokraatlikus ühiskonnas;
- 5) analüüsib enda isiksust, lähtudes erinevatest rollidest ja kohustustest ühiskonnas;
- 6) mõistab ühiskonnas toimuvate protsesside mõju üksikisikule ning paarisuhete ja peremudelite mitmekesisusele.

1.8. Visuaal- ja helikultuur 4 EKAPit;

Õpiväljundid:

- 1) mõistab kunsti ja muusika rolli ja olulisust enese, kogukonna ja ühiskonna toimimises;
- 2) mõtestab visuaal- ja helikultuuri mitmekesisust Eestis ja maailmas, seostades seda ühiskonna ja tehnoloogia muutumisega ajas;
- 3) väljendab end visuaali või heli kaudu loovprojektis, kasutades erinevaid väljendusvahendeid, -tehnikaid ja -vorme.

1.9. Kehakultuur, 5,5 EKAPit;

Õpiväljundid:

- 1) iseloomustab objektiivselt enda kehalist ja sotsiaalset võimekust ning rakendab tervise edendamiseks erinevaid põhimõtteid ja tegevusi;
- 2) arendab vaimset ja füüsilist tasakaalu, on ennastjuhtiv ning omab pädevusi, mis toetavad terviseteadliku, vaimselt ja füüsiliselt aktiivse inimese kujunemist;
- 3) rakendab teadlikult erinevaid liikumistegevusi ning näeb liikumist ja tantsu kultuuri osana ning iseennast selle kujundajana;
- 4) iseloomustab ennast sportliku eneseväljenduse abil ning kirjeldab oma rolli tervisliku elukeskkonna loojana sotsiaalsest, kultuurilisest või tervislikust taustast sõltumata;
- 5) kujundab enda igapäevast vaimset ja füüsilist töökeskkonda ning tervist toetavat jätkusuutliku teed eneseanalüüsi ja eriala valiku toel.

1.10. Riigikaitseõpetus, 1,5 EKAPit.

Õpiväljundid:

- 1) mõistab maailma ja Euroopa sõjaajaloo olulisemate sündmuste vahelisi seoseid, sh seoseid relvastuse arenguga, ning nende sündmuste tagajärgi ja mõju Eesti riigile, ühiskonnale ja inimeste saatusele;
- 2) selgitab külma sõja aegsete ning tänapäevaste sõjaliste kriiside ja relvakonfliktide erinevusi ning mõju rahvusvahelisele julgeolekule;
- 3) selgitab Eesti julgeoleku- ja kaitsepoliitika eesmärgid maailma ja Euroopa julgeoleku kontekstis;
- 4) selgitab Eesti riigikaitse eesmärgid, ülesandeid ja korraldust ning nende seotust teiste ühiskonnaelu valdkondadega, lähtudes Eesti riigikaitse laias käsitusest;
- 5) tunneb Eesti Vabariigi kaitsevõimekuse olemust, tähtsust ja selles osalemise võimalusi ning üksikisiku kohustusi, tuginedes vastavatele regulatsioonidele;
- 6) omab ülevaadet rivilise liikumise kujunemisloost, rivikorra tähtsusest ja rivikäsklustest Kaitseväes;
- 7) selgitab õigusaktidele tuginedes relva ja laskemoona ohutu käsitsemise põhimõtteid, relva kandmise kultuuri ning relva kasutaja vastutust;
- 8) oskab kasutada topograafilist kaarti ja kompassi etteantud sihtpunkti jõudmiseks;
- 9) on omandanud esmasel tasemel esmaabivõtted ja oskab tegutseda õnnetusjuhtumi korral;
- 10) kirjeldab Eestis toimuda võivaid hädaolukordi ja ohte siseturvalisusele elanikkonnakaitse kontekstis ning nendes tegutsemise põhimõtteid indiviidi ja riigi tasandil.

2. Õppekava põhiõpingute moodulite nimetused, õppe maht ja õpiväljundid

2.1 Kõigile suunavalikutele ja spetsialiseerumistele ühised põhiõpingute moodulid:

2.1.1 Oskused eluks ja tööks, 15 EKAPit;

Õpiväljundid:

- 1) püstitab enesearengu eesmärgid, arvestades enda võimeid ja võimalusi ning väärtustades tervislikke eluviise;

- 2) kasutab teadlikult erinevaid õpistrateegiaid ja -viise enda õpitegevuse kavandamisel ja juhtimisel;
- 3) tegutseb seatud eesmärkide saavutamiseks vastutustundlikult nii iseseisvalt kui kollektiivi liikmena;
- 4) mõistab ettevõtliku, väärtust loova ja vastutustundliku tegutsemise olulisust nii endale kui ühiskonnale;
- 5) mõistab tööturu toimimise põhimõtteid ja enda arenguvajadusi tööturule sisenemiseks;
- 6) kasutab varasemaid teadmisi, oskusi ja kogemusi igapäevaeluga seonduvate ülesannete lahendamisel;
- 7) korraldab teadlikult oma rahaasju mõistes, et oma hea finantsilise käekäigu eest vastutab vaid tema ise.

2.1.2 Digioskuste arendamine, 5 EKAPit;

Õpiväljundid:

- 1) kasutab digikeskkonnast vajaliku teabe leidmiseks sobivaid infootsingu ja andmehalduse võtteid, hinnates digisisu asjakohasust;
- 2) kasutab info jagamiseks, suhtlemiseks ja koostööks sobivaid digilahendusi, arvestades digikeskkonnas kehtivaid suhtlus- ja käitumisnorme ning küberturvalisuse nõudeid;
- 3) loob ja täiustab digisisu, kasutades sobivaid tööriistu sh tehisintellekti lahendusi vastutustundlikult ning arvestades autoriõiguse põhimõtteid;
- 4) kaitseb oma digiseadet, isikuandmeid, privaatsust ja tervist, rakendades küberturvalisuse ja jätkusuutliku arengu põhimõtteid;
- 5) lahendab digitehnoloogia kasutamisega seotud probleeme, tuvastades tehnilised tõrked ning valides sobivad lahendused nende likvideerimiseks.

2.1.3 Elektrotehnika ja elektroonika alused, 10 EKAPit;

Õpiväljundid:

- 1) mõistab elektrotehnika seaduspärasusi ning nende praktilise kasutamise võimalusi elektritöödel;
- 2) teab elektroonika komponentide ja tajurite funktsioone ja omadusi;
- 3) kasutab nõuetekohaselt sobivaid mõõtevahendeid ja mõõtmismeetodeid elektriliste ja mitteelektriliste suuruste mõõtmisel alalis- ja vahelduvvooluahelates;
- 4) paigaldab juhendamisel elektroonikakomponente ja koostab nõuetele vastava elektriskeemi.

2.1.4 elektrimasinate paigaldamine ja seadistamine, 8 EKAPit;

Õpiväljundid:

- 1) teab elektrimasinate ehitust, tööpõhimõtet ja kasutusvaldkondi;
- 2) valib elektrimasinaid lähtuvalt tehnilistest parameetritest ja keskkonnatingimustest;
- 3) paigaldab ja ühendab valitud elektrimasina vastavalt tootja nõuetele ja keskkonnatingimustele, järgides ohutusnõudeid ja tehnilisi juhiseid;
- 4) rakendab sobivaid lahendusi elektrimootori juhtimiseks järgides ohutusnõudeid;
- 5) ühendab, seadistab ja käivitab toitemuunduri ning elektrimasina, järgides elektromagnetilise ühilduvuse nõudeid;
- 6) nimetab mehaanilise ülekande liike ja nende valiku põhimõtteid lähtudes elektriajami tehnilistest parameetritest;
- 7) lahendab mehaaniliste ülekannetega seotud probleeme tuvastades ja kõrvaldades süsteemi rikete ja tõrgete põhjused.

2.1.5 elektrimaterjalide ja töövahendite kasutamine, 8 EKAPit;

Õpiväljundid:

- 1) tuvastab ehitus- ja elektrimaterjale, iseloomustades nende füüsikalisi ja keemilisi omadusi ning kasutusvaldkondi;
- 2) valib tööülesande jaoks sobiva töötlemisviisi ning töö- ja kaitsevahendid, lähtudes töödeldava materjali omadustest, tööohutus- ja keskkonnanõuetest;
- 3) rakendab erinevaid töömeetodeid materjalide töötlemisel tööriistadega, sooritades praktilisi ülesandeid juhendi alusel.

2.1.6 elektriaparaatide paigaldamine ja ühendamine, 4 EKAPit;

Õpiväljundid:

- 1) tunneb kommutatsiooni- ja kaitseaparaatide otstarvet, konstruktsiooni ja töö põhimõtet;
- 2) valib kaitse- ja kommutatsiooniaparaate tehnilistest parameetritest ja keskkonnatingimustest lähtuvalt;
- 3) paigaldab ja ühendab valitud aparaadid vastavalt tootja nõuetele ja keskkonnatingimustele, järgides ohutusnõudeid ja tehnilisi juhiseid;
- 4) lahendab elektriaparaatidega seotud probleeme ning tuvastab ja kõrvaldab süsteemi rikete ja tõrgete põhjused.

2.1.7 automaatjuhtimise alused, 5 EKAPit;

Õpiväljundid:

- 1) omab ülevaadet automaatjuhtimise alustest, elementidest ja tööpõhimõttest ;
- 2) tunneb automaatikaskaemide koostamise nõudeid ulatuses, mis on vajalikud tööülesannete täitmiseks ;
- 3) tunneb automaatjuhtimises kasutatavate andurite põhiliike ja tööpõhimõtteid;
- 4) omab ülevaadet binaarloogikast ja loogikafunktsioonide rakendamise automaatika juhtimisskeemide programmeerimisel;
- 5) omab ülevaadet kontrollerite tööpõhimõttest ning kasutamise võimalustest automaatjuhtimisel.

2.1.8 tehnilise dokumentatsiooni kasutamine ja koostamine, 5 EKAPit.

Õpiväljundid:

- 1) tunneb tehnilise dokumentatsiooni liike, projektide, skeemide, jooniste ning tööde dokumenteerimise põhimõtteid ja esitusviise vastavalt normdokumentidele;
- 2) leiab tööülesannete täitmiseks vajaliku info tehnilistest dokumentidest;
- 3) rakendab tehnilist ja normatiivset teavet tööde kavandamisel ning dokumenteerimisel vastavalt nõuetele;
- 4) lahendab tehnilises dokumentatsioonis esinevaid ebakõlasid, tehes põhjendatud ettepanekuid nende lahendamiseks.

2.2 Valitavad põhiõpingute moodulid ja nende õppe maht elektritehnika suunal:

2.2.1 Valitavad põhiõpingute moodulid **spetsialiseerumisel ehitiste elektrisüsteemide paigaldamisele ja käidule** on järgmised;

2.2.1.1 juhustike paigaldamine 10 EKAPit;

Õpiväljundid:

- 1) kavandab nõuetekohaselt paigaldustöid, tagades tööde kvaliteeti, ohutuse ja vastavuse kehtivatele normdokumentidele;
- 2) valib sobivad juhustiku paigaldusmeetodid tagades elektripaigaldiste nõuetele vastavuse ning ohutuse, efektiivsuse ja töökindluse;
- 3) valib kaitsemaandussüsteeme ja potentsiaaliühtlustusseadmeid vastavalt ülesandele;
- 4) teostab paigaldustöid vastavalt kehtivatele normidele ja juhistele, tagades töö kvaliteedi, ohutuse ja tööülesandele vastavuse.

2.2.1.2 elektrijaotusseadmetega töötamine 10 EKAPit;

Õpiväljundid:

- 1) valib sobivad kaitseaparaadid, tagades elektripaigaldiste ohutuse ja töökindluse;
- 2) ehitab hoone elektrijaotuskeskuse vastavalt joonistele, järgides kehtivaid normdokumente;
- 3) koostab madalpinge jätku- ja haruühendusi ning otsastamisi, järgides tootja juhiseid ja ohutusnõudeid;
- 4) paigaldab kaablateid ja läbiviike arvestades hoone konstruktsiooni ja ruumi kasutusotstarvet.

2.2.1.3 elektripaigaldiste käit 5 EKAPit;

Õpiväljundid:

- 1) mõistab hoone elektripaigaldiste ja elektritarvitite käidukorralduse olemust ning erinevate osapoolte ülesandeid ja vastutust selles protsessis;
- 2) viib läbi hoones asuvate elektripaigaldiste ja -tarvitite korralised käidutoimingud vastavalt etteantud käidukavale ja dokumenteerib tehtud tööd nõuetekohaselt;

- 3) analüüsib koos juhendajaga enda tegevust hoone elektripaigaldiste ja -tarvitite käidutoimingute läbiviimisel.

2.2.1.4 praktika, 30 EKAPit.

Õpiväljundid:

- 1) kavandab praktikategevused vastavalt tööülesannetele ja praktikakoha töökorraldusele;
- 2) paigaldab elektripaigaldisi vastavalt tehnilisele dokumentatsioonile ja ohutusnõuetele;
- 3) viib läbi käidutoiminguid ja kõrvaldab rikkeid oma pädevuse piires;
- 4) hindab oma töö tulemuslikkust ja kutsealast valmisolekut.

2.2.2 Valitavad põhiõpingute moodulid spetsialiseerumisel **väliselektrivõrkude ehitamisele ja käidule** on järgmised:

2.2.2.1 elektrivõrgu mõõte- ja kaitsesüsteemide paigaldamine ja käit 5 EKAPit;

Õpiväljundid:

- 1) tuvastab projekti ja tehnilise dokumentatsiooni põhjal oma tööülesande sisu ja lähteandmed;
- 2) paigaldab elektrivõrgu releekaitse- ja automaatikaseadmed ning mõõteseadmed (sh. trafod ja kilbid) vastavalt tööülesandele ja kehtivatele nõuetele;
- 3) järgib tööülesannete täitmisel töötervishoiu, töö- ja keskkonnaohutusnõudeid;
- 4) teostab mõõte-, releekaitse- ja automaatikaseadmete käidutoiminguid vastavalt tööülesandele ja käidukavale;
- 5) tuvastab seadmete rikkeid visuaalselt või mõõtmise teel;
- 6) koostab tehtud töö kohta asjakohase dokumentatsiooni vastavalt kehtivatele nõuetele.

2.2.2.2 kuni 35 kV (v.a) elektriliinide ehitamine ja käit 10 EKAPit;

Õpiväljundid:

- 1) ehitab tööühma liikmena projekti ja paigaldusjuhendite alusel kuni 35 kV (v.a) elektriliini (õhu- või kaabelliini sh. sideliini), lähtudes tööülesandest ning kasutades asjakohaseid töö vahendeid ja -võtteid;
- 2) viib läbi iseseisvalt ja tööühma liikmena käidutoiminguid vastavalt käidukavale ja antud tööülesandele;
- 3) koostab tehtud töö kohta asjakohase dokumentatsiooni vastavalt kehtivatele nõuetele.

2.2.2.3 kuni 35 kV (v.a) alajaamade ehitamine ja käit 10 EKAPit;

Õpiväljundid:

- 1) ehitab tööühma liikmena projekti ja paigaldusjuhendite alusel kuni 35 kV (v.a) alajaamad (sh mast-, komplekt- ja hoonesised alajaamad) koos maandussüsteemiga ning elektrikilbid, lähtudes tööülesandest ning kasutades asjakohaseid töövahendeid ja -võtteid;
- 2) viib läbi iseseisvalt ja tööühma liikmena käidutoiminguid vastavalt käidukavale ja antud tööülesandele;
- 3) koostab tehtud töö kohta asjakohase dokumentatsiooni vastavalt kehtivatele nõuetele;

2.2.2.4 praktika, 30 EKAPit.

Õpiväljundid:

- 1) kavandab praktikategevused vastavalt tööülesannetele ja praktikakoha töökorraldusele;
- 2) paigaldab elektripaigaldisi vastavalt tehnilisele dokumentatsioonile ja ohutusnõuetele;
- 3) viib läbi käidutoiminguid ja kõrvaldab rikkeid oma pädevuse piires;
- 4) hindab oma töö tulemuslikkust ja kutsealast valmisolekut.

2.3 Valitavad põhiõpingute moodulid ja nende õppe maht elektriautomaatika suunal on järgmised:

2.3.1 Valitavad põhiõpingute moodulid spetsialiseerumisel **hooneautomaatika-seadmete paigaldamisele ja käidule** on järgmised:

2.3.1.1 hooneautomaatikasüsteemide paigaldamine 10 EKAPit;

Õpiväljundid:

- 1) koostab tegevusplaani toetudes projekti dokumentatsioonile;
- 2) paigaldab hooneautomaatikasüsteemi komponente vastavalt projektdokumentatsioonile ja kehtivatele normdokumentidele;

- 3) seadistab hooneautomaatikasüsteemi komponente vastavalt tootja juhistele, tagades süsteemi töökindluse;
- 4) testib hooneautomaatikasüsteemi töökorrasolekut, võrreldes tulemusi ja tagades nende vastavuse ohutusnõuetele.

2.3.1.2 hooneautomaatikasüsteemide käit 10 EKAPit;

Õpiväljundid:

- 1) kontrollib hooneautomaatika süsteemide toimimist koostöös teiste süsteemidega vastavalt tööülesandele ja töövõtu piiridele;
- 2) häälestab hooneautomaatikasüsteemid vastavalt tööülesandele ja projekti eripärale;
- 3) hooldab hooneautomaatikasüsteeme vastavalt hoolduskavale;
- 4) dokumenteerib hooneautomaatikasüsteemide hooldamisega seotud tegevused.

2.3.1.3 hooneautomaatika juhtimine ja monitooring 5 EKAPit;

Õpiväljundid:

- 1) selgitab hooneautomaatika tehniliste lahenduste ja juhtimissüsteemide tööpõhimõtteid rakendades neid praktiliste ülesannete lahendamisel;
- 2) kasutab elektrooniliste seadmete andmevahetuses rahvusvaheliselt kehtivaid protokolle;
- 3) jälgib süstemaatiliselt hooneautomaatika süsteemide tööd, kõrvaldades võimalikke rikkeid.

2.3.1.4 praktika, 30 EKAPit.

Õpiväljundid:

- 1) kavandab praktikategevused vastavalt tööülesannetele ja praktikakoha töökorraldusele;
- 2) paigaldab automaatikaseadmeid vastavalt dokumentatsioonile ja tööülesannetele;
- 3) seadistab automaatikaseadmeid vastavalt dokumentatsioonile ja tööülesannetele;
- 4) viib läbi automaatikasüsteemide käidutoiminguid ja kõrvaldab rikkeid oma pädevuse piires

2.3.2 Valitavad põhiõpingute moodulid spetsialiseerumisel **tööstusautomaatikasüsteemide paigaldamisele ja käidule** on järgmised:

2.3.2.1 tööstusautomaatika seadmete ja -süsteemi komponentide paigaldamine 10 EKAPit;

Õpiväljundid:

- 1) valmistab ette automaatikasüsteemide paigaldustöid, lähtudes tehnilisest dokumentatsioonist ja tööohutusnõuetest;
- 2) paigaldab ja ühendab automaatikaseadmed ning -ahelad vastavalt skeemidele ja juhendmaterjalidele;
- 3) kontrollib oma töötulemusi lähtudes lähteülesandest ja kehtivatest normidest.

2.3.2.2 tööstusautomaatika seadmete programmeerimine ja seadistamine 10 EKAPit;

Õpiväljundid:

- 1) selgitab automaatikasüsteemide põhikomponentide tööpõhimõtteid ja rolli süsteemi töös;
- 2) kasutab programmi baaselemente (loogikafunktsioonid, taimerid, loendurid) lihtsate automaatikalahenduste koostamisel ning selgitab nende toimimist;
- 3) seadistab automaatikaseadmete riistvara ja tööstusvõrke, kasutades vastavat tööstustarkvara;
- 4) programmeerib lihtsamaid tööstusprotsesse, kasutades programmi baaselemente;
- 5) leiab ja parandab programmeerimisvigu, lähtudes etteantud juhtimisalgoritmidest ja süsteemi tööloogikast.

2.3.2.3 tööstusautomaatika seadmete käit 5 EKAPit;

Õpiväljundid:

- 1) kontrollib automaatikaseadmete seisukorda visuaalselt ja mõõtmiste teel hinnates seadmete vastavust kasutus- ja hooldusjuhenditele;
- 2) hooldab seadmeid vastavalt hooldusjuhenditele, tagades seadmete ohutuse ja töökindluse;
- 3) kõrvaldab rikked automaatikasüsteemis, järgides tööohutust ja kehtivaid nõudeid;
- 4) dokumenteerib hooldustegevused ja muudatused, koostades vajalikud aruanded ja kanded vastavalt kehtestatud korrale;
- 5) tuvastab oma tööga kaasnevad ohud ja riskid ning rakendab juhendite alusel sobivaid ennetusmeetmeid.

2.3.2.4 praktika, 30 EKAPit.

Õpiväljundid:

- 1) kavandab praktikategevused vastavalt tööülesannetele ja praktikakoha töökorraldusele;
- 2) paigaldab automaatikaseadmeid vastavalt dokumentatsioonile ja tööülesannetele;
- 3) seadistab automaatikaseadmeid vastavalt dokumentatsioonile ja tööülesannetele;
- 4) viib läbi automaatikasüsteemide käidutoiminguid ja kõrvaldab rikkeid oma pädevuse piires;
- 5) hindab oma töö tulemuslikkust ja kutsealast valmisolekut.

2.3.3 Valitavad põhiõpingute moodulid spetsialiseerumisel **turvasüsteemide paigaldamisele** on järgmised:

2.3.3.1 häireseadmestiku, jälgimisseadmestiku ja tulekahjusignalisatsioonisüsteemi paigaldamine 15 EKAPit;

Õpiväljundid:

- 1) koostab tööplaani projekt- ja tehnilise dokumentatsiooni alusel valides ülesande täitmiseks vajalikud töövahendid, seadmed ja materjalid;
- 2) paigaldab juhendi alusel häireseadmestiku, jälgimisseadmestiku ja tulekahjusignalisatsioonisüsteemi;
- 3) seadistab häireseadmestiku, jälgimisseadmestiku ja tulekahjusignalisatsioonisüsteemi keskuseid vastavalt objekti eripärale ja tööülesannetele;
- 4) testib ja kontrollib paigaldatud süsteemide toimimist hinnates nende töökindlust koostöös teiste tehnosüsteemidega;
- 5) koostab tehtud töö kohta asjakohase dokumentatsiooni vastavalt kehtivatele nõuetele.

2.3.3.2 turvasüsteemide arvutivõrgu seadistamine 5 EKAPit;

Õpiväljundid:

- 1) kirjeldab arvutivõrgu ülesehitust, tööpõhimõtteid ja põhikomponentide koostoimet turvasüsteemides;
- 2) paigaldab ja ühendab turvaseadmete tööks vajalikud võrgukomponendid projekt-dokumentatsiooni alusel;
- 3) seadistab võrguseadmeid ja tagab süsteemide omavahelise andmevahetuse;
- 4) testib võrgu toimimist kontrollides signaalide liikumist ning süsteemi reageerimist vastavalt tööülesannetele.

2.3.3.3 turvasüsteemide käit 5 EKAPit;

Õpiväljundid:

- 1) koostab hooldustööde tööplaani, lähtudes projektdokumentatsioonis;
- 2) kontrollib turvasüsteemide tööd visuaalset kontrolli, testimise ja mõõtmisega;
- 3) viib läbi hooldustöid vastavalt tootjajuhistele ja standarditele kasutades sobivaid töövõtteid ja vahendeid;
- 4) dokumenteerib hooldustööde käigu ja mõõtmistulemused nõuetekohases vormis.

2.3.3.4 praktika, 30 EKAPit.

Õpiväljundid:

- 1) kavandab praktikategevused vastavalt tööülesannetele ja praktikakoha töökorraldusele;
- 2) paigaldab turvasüsteemide seadmeid vastavalt dokumentatsioonile ja tööülesannetele;
- 3) seadistab automaatikaseadmeid vastavalt dokumentatsioonile ja tööülesannetele;
- 4) viib läbi automaatikasüsteemide käidutoiminguid ja kõrvaldab rikkeid oma pädevuse piires;
- 5) hindab oma töö tulemuslikkust ja kutsealast valmisolekut.

2.4 Valitavad põhiõpingute moodulid ja nende õppe maht elektrienergia tootmise suunal on järgmised:

2.4.1 Ühised põhiõpingute moodulid kõikidele spetsialiseerumistele on järgmised:

2.4.1.1 praktika, 30 EKAPit.

Õpiväljundid:

- 1) kavandab praktikategevused vastavalt tööülesannetele ja praktikakoha töökorraldusele;
- 2) paigaldab elektrienergia tootmiseseadmeid vastavalt juhenditele ja tööülesannetele;
- 3) viib läbi käidutoiminguid ja kõrvaldab rikkeid oma pädevuse piires;
- 4) hindab oma töö tulemuslikkust ja kutsealast valmisolekut.

2.4.2 Valitavad põhiõpingute moodulid spetsialiseerumisel **tuuleenergiaseadmete paigaldamisele ja käidule** on järgmised:

2.4.2.1 elektrituuliku seadmete paigaldamine 10 EKAPit;

Õpiväljundid:

- 1) selgitab tuuleenergeetika rolli energeetikasektoris ja taastuenergiaallikate keskkonnamõjusid juhendmaterjalide alusel;
- 2) hindab tuuleenergia tootlikkust mõjutavaid tegureid ning seostab need sobivate tehnoloogiliste ja geograafiliste tingimustega;
- 3) paigaldab elektrituuliku elektrisüsteemi, järgides elektriohutust;
- 4) kasutab mehhaaniliste ühenduste paigaldamiseks ja hoolduseks vajalikke tööriistu ning hindab nende kasutamise vajadust ja sagedust;
- 5) paigaldab elektrituulikute määrimis- ja jahutussüsteeme ning järgib komponentide hooldusplaani.

2.4.2.2 elektrituulikute käit 15 EKAPit.

Õpiväljundid:

- 1) hooldab elektrituuliku õlitamist ja jahutamist vajavaid komponente ning hindab nende hoolduse vajadust;
- 2) teostab elektrituulikute jõuülekannete ja mehhaaniliste süsteemide kontrolli ja hooldust tagades nende töökindluse ja ohutuse;
- 3) kontrollib elektrituuliku elektrisüsteemi, järgides elektriohutust;
- 4) eristab korralise, ennetava ja avariihoolduse eripärasid ning järgib hooldusplaani;
- 5) tuvastab elektrituulikutes töötamise peamisi ohte ja rakendab juhendite järgi sobivaid ennetusmeetmeid.

2.4.3 Valitavad põhiõpingute moodulid spetsialiseerumisel **päikeseenergiaseadmete paigaldamisele ja käidule** on järgmised:

2.4.3.1 päikeseelektrisüsteemide ja seadmete paigaldamine 15 EKAPit;

Õpiväljundid:

- 1) selgitab elektrienergia tootmist ja elektrivarustuse tagamise võimalusi taastuvatest energiaallikatest;
- 2) selgitab päikeseenergiastüsteemi komponentide ülesandeid ja koostööd elektrienergia tootmisel;
- 3) valib sobivad komponendid, abimaterjalid ja paigaldusviisi päikeseenergiastüsteemi ehitamiseks;
- 4) tuvastab oma tööga seotud peamised päikeseenergiastüsteemiga töötamise ohud ja riskid, rakendades juhendite alusel, sobivamaid ennetusmeetmeid;
- 5) paigaldab päikeseenergiastüsteemi juhendites normdokumentidest ja töö- ja elektriohutuse ning keskkonnanõuetest;
- 6) seadistab päikeseenergiastüsteemi juhendites normdokumentidest ja elektriohutuse nõuetest.

2.4.3.2 päikeseelektrisüsteemide seadistamine ja käit 10 EKAPit.

Õpiväljundid:

- 1) kavandab päikeseenergiastüsteemi hoolduse vajaduse tuginedes vastavatele normdokumentidele;
- 2) seadistab ja kontrollib süsteemi tööd vastavalt tehnilistele nõuetele ja tootja juhistele;
- 3) hooldab päikeseelektrisüsteemi komponente, järgides hooldusplaani ja elektriohutuse nõudeid;
- 4) hindab töökeskkonna ohutust ning rakendab ennetavaid meetmeid süsteemi hooldamiseks.

2.4.4 Valitavad põhiõpingute moodulid spetsialiseerumisel **hüdroenergiaseadmete paigaldamisele ja käidule** on järgmised:

2.4.4.1 hüdroelektrijaamade seadmete paigaldamine 15 EKAPit;

Õpiväljundid:

- 1) selgitab hüdroelektrijaama tööpõhimõtteid ja keskkonnategureid juhendmaterjalide alusel;
- 2) kasutab tehnilisi skeeme ja jooniseid seadmete tööahelate mõistmiseks, tuvastades põhisõlmed ja ühendused, vastavalt juhendile;
- 3) kirjeldab hüdroelektrijaama seadmete põhitüüpe ja nende ehitust, seostades need seadmete funktsioonidega;
- 4) paigaldab juhendi alusel seadmeid või nende osi, järgides tehnilisi nõudeid ja ohutusreegleid.

2.4.4.2 hüdroelektrijaama seadmete käit 10 EKAPit.

Õpiväljundid:

- 1) selgitab hüdroelektrijaama seadmete käidunõudeid ja töökindlust mõjutavaid tegureid, seostades need seadmete töö ja ohutu kasutamisega;
- 2) teostab seadmete visuaalse kontrolli vastavalt käidukavale ja tööohutusjuhiste;le;
- 3) eristab korralise, ennetava ja avariihoolduse põhimõtteid, lähtudes hooldusplaanist ja normdokumentidest;
- 4) hooldab hüdroelektrijaama seadmeid vastavalt juhendile ja tööohutusnõuetele;
- 5) tuvastab hüdroelektrijaama tööga seotud ohud ja rakendab sobivaid ennetusmeetmeid.

2.4.5 Valitavad põhiõpingute moodulid spetsialiseerumisel **soojuselektrijaama seadmete paigaldamisele ja käidule** on järgmised:

2.4.5.1 soojuselektrijaamade seadmete paigaldamine 15 EKAPit;

Õpiväljundid:

- 1) selgitab soojuselektrijaama tööpõhimõtteid, ja keskkonnategureid, kasutades vastavaid juhendmaterjalidele;
- 2) kasutab tehnilisi skeeme ja jooniseid seadmete tööhelate mõistmiseks, tuvastades põhisõlmed ja ühendused, vastavalt juhendile;
- 3) kirjeldab soojuselektrijaama seadmete põhitüüpe ja kirjeldades nended ehitust, seostades need seadmete funktsioonidega;
- 4) paigaldab juhendite alusel või juhendamisel seadmeid või nende osi, järgides tehnilisi nõudeid ja ohutusreegleid

2.4.5.2 soojuselektrijaamade seadmete käit 10 EKAPit.

Õpiväljundid:

- 1) selgitab soojuselektrijaama seadmete käidunõudeid ja töökindlust mõjutavaid tegureid, seostades need seadmete tööga ja ohutu kasutamisega;
- 2) teostab käidukava alusel soojuselektrijaama seadmete visuaalset kontrolli, järgides tööohutusjuhiseid;
- 3) eristab soojuselektrijaama korralist, ennetavat ja avariihooldust, lähtudes hooldusplaanist ja juhendmaterjalidest;
- 4) hooldab soojuselektrijaama seadmeid oma vastutusala piires ning järgides töö- ja keskkonnaohutusnõudeid;
- 5) tuvastab oma tööga seotud peamised soojuselektrijaamas töötamise ohud ja riskid, rakendades juhendite alusel, sobivamaid ennetusmeetmeid.

3. **Õppekava valikõpingute moodulite nimetused, õppe maht ja õpiväljundid**

3.1. **Üldpädevusi arendavad valikõpingute moodulid:**

3.1.1. ettevõtlusõpe, 4 – 6 EKAPit;

Õpiväljundid:

- 1) mõistab ärivõimalusi, lähtudes iseenda eeldustest ja oskustest ning keskkonna toetavatest ja piiravatest teguritest;
- 2) kavandab turundustegevused äriidees kirjeldatud tootele, tarbijale ja turutingimustele;
- 3) mõistab ettevõtte eelarvestamise, finantseerimise ja majandusarvestuse põhimõtteid, lähtudes õigusaktidest ja heast tavast;
- 4) kavandab ettevõtlustegevuse õpitavas valdkonnas, lähtudes äriideest ja ettevõtluskeskkonnast;
- 5) täiendav õpiväljund loometegevusega seotud ettevõtluse suunal: kavandab loovusel, oskusel või andel põhinevast loomingulisest ideest toote või teenuse.

3.1.2. riigikaitseõpe välilaagris, 1,5 EKAPit;

Õpiväljundid:

- 1) rajab meeskonna liikmena nõuetekohase välilaagri, kasutades olemasolevaid vahendeid ja allüksuse varustust ning järgides etteantud reegleid ja keskkonnasäästlikkuse põhimõtteid;
- 2) käitub välilaagri ajal vastavalt kehtestatud reeglitele;
- 3) orienteerub maastikul kompassi ja topograafilise kaardi abil;
- 4) oskab anda esmaabi ja transportida kannatanut välitingimustes;

- 5) juhul kui välilaagris on võimalik läbi viia laskeõpet lasketiirus, siis: käsitseb juhendaja kontrolli all tsiviil- või mittesõjarelva ja laskemoona, järgides etteantud nõudeid ja ohutuseeskirju.

3.2. Täiendavad üldharidusõpingud:

3.2.1. akadeemiline eesti keel, 5 EKAPit;

Õpiväljundid:

- 1) väljendub ladusalt ja normipäraselt nii suulises kui kirjalikus suhtluses, koostades sidusaid tekste ning kirjutades akadeemilisi tekste (nt ettekanne, essee, arutlev artikkel) vastavalt eesti keele normidele;
- 2) analüüsib ja tõlgendab tekste (sh auditiivseid, visuaalseid ja multimodaalseid), teeb üldistusi ja järeldusi;
- 3) kasutab tekstide loomisel asjakohaseid allikaid, tunneb viitamise põhimõtteid;
- 4) osaleb aruteludes, põhjendab seisukohti ja teeb koostööd.

3.2.2. struktuur ja juhus, 5 EKAPit;

Õpiväljundid:

- 1) lahendab matemaatilisi ja elulisi probleemülesandeid, rakendades algebralisi teadmisi ning arvutamis- ja teisendamisvõtteid;
- 2) kasutab logaritmilisi ja eksponentsiaalseid seoseid, lahendades vastavaid võrrandeid ja ülesandeid;
- 3) süstematiseerib andmeid, kasutades erinevaid statistilisi meetodeid.

3.2.3. muutuste ja seoste maailm, 5 EKAPit;

Õpiväljundid:

- 1) tõlgendab funktsiooni graafikut, tuginedes selle erinevatele esitusviisidele;
- 2) rakendab funktsiooni tuletist funktsiooni omaduste uurimisel ning ekstreemumülesannete lahendamisel, kasutades sobivaid meetodeid;
- 3) analüüsib trigonomeetriliste funktsioonide omadusi ja graafikuid, tuginedes erinevatele esitusviisidele;
- 4) rakendab trigonomeetriliste võrrandite lahendamisel analüütilisi ja graafilisi meetodeid kasutades valemeid ja teisendusi;
- 5) koostab funktsiooni graafikule puutuva võrrandi, kasutades tuletist.

3.2.4. matemaatika kolmemõõtmelises ruumis, 5 EKAPit;

Õpiväljundid:

- 1) lahendab tasandiliste kujunditega seotud ülesandeid kasutades geomeetrilisi seoseid;
- 2) lahendab tasandilisi ja ruumilisi probleeme, rakendades vektorarvutust;
- 3) mudeldab ruumigeomeetria ülesandeid kasutades valemeid, jooniseid ja ruumigeomeetria seoseid;
- 4) leiab joone võrrandi ja määrab tasandil sirgete vastastikused asendeid kasutades vastavaid võrrandeid;
- 5) kasutab Newton–Leibnizi valemit pindala ja ruumala arvutamiseks, rakendades määratud integraali.

3.2.5. võõrkeel iseseisvale keelekasutajale tasemel B2, 5 EKAPit;

Õpiväljundid:

- 1) mõistab eri tüüpi kuulamis- ja lugemistekstide tähendust ja konteksti nii tuttavatel kui vähem tuttavatel teemadel;
- 2) loob eri liiki kirjalikke ja suulisi tekste arvestades nende eesmärki ja vorminõudeid;
- 3) suhtleb edasijõudnud keelekasutajana erinevates suhtlussituatsioonides, vahendades infot spontaanselt ja struktureeritult nii kõnes kui kirjas;
- 4) loob toetava ja kaasava suhtluskeskkonna nii kirjalikus kui suulises suhtluses, kohandades keelekasutust olukorra ja sihtgrupi järgi.

3.2.6. võõrkeel edasijõudnutele tasemel C1, 5 EKAPit.

Õpiväljundid:

- 1) mõistab eri tüüpi pikemaid, keerukaid kuulamis- ja lugemistekste vähem tuttavatel ja abstraktsetel teemadel;

- 2) loob eri liiki kirjalikke ja suulisi tekste, arvestades nende eesmärki ja järgides vorminõudeid;
- 3) suhtleb edasijõudnud keelekasutajana erinevates suhtlussituatsioonides, vahendades infot spontaanselt ja struktureeritult nii kõnes kui kirjas;
- 4) loob toetava ja kaasava suhtluskeskkonna nii kirjalikus kui suulises suhtluses, kohandades keelekasutust olukorra ja sihtgrupi järgi.